

SOSIAALIJOHTO ON HUOLISSAAN PAIKALLISEN SOSIAALIPOLITIIKAN KEHITYKSESTÄ – KUKA ENÄÄ OHJAA SOSIAALIHUOLLON KEHITYSTÄ JATKUVAN MUUTOKSEN SUOMESSA ?

Peruspalveluministeri Paula Risikko toi esille oman mallinsa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseksi elokuun lopulla 2009. Ministerit Liisa Hyssälä ja Mari Kiviniemi tulivat ulos omalla esityksellään 11.9.2009. Esitykset ovat keskenään ristiriidassa, vaikka ne molemmat ovat istuvan hallituksen ministerien vahvoja kannanottoja.

Sosiaalijohto ry on huolissaan siitä, kuka tai ketkä tällä hetkellä oikeasti ohjaavat ja johtavat Suomalaisen yhteiskunnan sosiaalihuollon ja hyvinvoinnin kehitystä? Mikä on Suomi-laivan suunta tällä hetkellä, kun yhä useammat kansalaiset hakeutuvat sosiaalipalvelujen piiriin hakemaan turvaa elämälleen sosiaalisen ja taloudellisen epävarmuuden jatkuessa? Miten on mahdollista johtaa kunnallista sosiaalipolitiikkaa ja sosiaalihoitoa, kun sen suunnasta ei löydy yhtenevää näkemystä edes maamme hallituksen ministerien kesken?

Samaan aikaan monet kunnat lomauttavat sosiaalialan viranhaltijoitaan ja työntekijöitään hakeakseen kunnan taloudelle siedettävää tasoa ja tulevaisuutta. Taloudellinen kurimus kunnissa lisääntyy ministerien väitellessä hallintomalleista ja unohtaessaan kuntien sosiaalipalvelujen kestävä rahoituksen. Tämä kaikki näyttää todella murheelliselta, kun sitä tarkastellaan lähipalvelujen järjestämisestä vastaavan kunnan näkökulmasta. Tämä vie myös pohjan pois sosiaalipalvelujen asiakaslähtöiseltä ja tuloksekkaalta johtamiselta kuntatasolla.

Ministeri Risikon esityksen vahvuuksia ovat:

- Sosiaali- ja terveydenhuollon eheys ja yksi kokonaisuus
- Selkeä palveluiden järjestämisvastuuta koskeva sääntely
- Rahoitus- ja järjestämisvastuun selkeys
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteiden vahvistuminen
- Maantieteellisesti ja toiminnallisesti eheät kokonaisuudet.

Ministeri Risikon esitys tuo esille sen, että kuntien väestöpohjaa ja hartioita tulee vahvistaa, jos haluamme nykyisen kuntavetoisen järjestämistavan säilyvän maassamme. Haasteena on kuitenkin se, ettei Suomesta löydy 40 – 60 itsenäistä kuntaa suoraan, vaan jälleen keran joudutaan turvautumaan kuntayhtymiin ja yhteistoiminta-alueisiin lähipalveluita järjestettäessä.

Risikon esitys lähtee siitä, että myös osa erityispalveluista järjestettäisiin paikallisesti kuntien/alueiden toimesta. Mitkä nämä ”säilyvät” erityispalvelut sitten olisivat ja mikä osa niistä jäisi viidelle valtakunnalliselle erityisvastuualueelle, on vielä avoin kysymys. Tämä on myös hyvin merkittävä kysymys sosiaalihuollon erityispalvelujen osalta, jotka eivät perinteisesti omaa yliopistosairaala tai sairaanhoitopiirirakennetta. Erityisosaamisen tarve yhteiskunnassamme on kuitenkin aivan välttämätön esimerkiksi lastensuojelun, päihdehuollon ja vammaispalvelujen alueella.

Kuntaministeri Mari Kiviniemen ja sosiaali- ja terveysministeri Liisa Hyssälän malli perustuu käytännössä nykyisiin sairaanhoitopiireihin, joista muodostettaisiin nk. sote-piirejä. Tällöin rahoitusvastuu jäisi itsenäisiin – mutta heikentyviin - kuntiin ja järjestämisvastuu nostettaisiin maakuntatasolle. Ministerit ovat kuitenkin omassa kannanotossaan jättäneet auki piirien lukumäärän, joka tässä vaiheessa aiheuttaa epävarmuutta nykyisissäkin terveydenhuollon rakenteissa. Maakuntamallissa ensisijalla näyttää olevan sairaanhoidon (laitos) palvelujen järjestäminen, eikä sosiaalipalvelujen roolia nähdä mallissa ollenkaan tasavertaisena terveydenhuollon kanssa.

Sosiaalijohdon näkemyksen mukaan tulevaa rakennetta on kehitettävä peruspalveluministeri Paula Risikon mallin pohjalta niin, että sen toteuttamiselle asetetaan selkeät vastuut ja aikataulut myös maamme hallituksen sisällä.

Nyt monet kunnat ovat rakentaneet sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymiä ja yhteistointa-alueita PARAS –lain (suositusten) kirjainta noudattaen. Tämä on vienyt hyvin paljon myös sosiaalijohtajien aikaa ja voimavaroja, joten nyt on viimeistään nähtävä PARAS – hankkeen yli pysyvämpiin rakenteisiin, jossa rahoitus ja järjestämisvastuu kohtaavat toisensa ja jotka mahdollistavat kunnallisen sosiaali- ja terveyspolitiikan toteuttamisen kuntalaisten suoraan vaaleilla valitsemien päättäjien avulla.

Jouni Nummi
puheenjohtaja

Jussi Salminen
tiedotusvastaava